

Uit coronabrief d.d. 13 april 2020

c) Geestelijke gezondheidszorg

Bij het debat over de ontwikkelingen rond het coronavirus van 8 april jl. heeft uw Kamer de motie Segers c.s. aangaande preventieve maatregelen voor mentaal welzijn aangenomen²⁶. De motie verzoekt de regering, samen met relevante veldpartijen op korte termijn preventieve maatregelen te nemen om de negatieve gevolgen voor het mentaal welzijn te beperken, en daarnaast verschillende scenario's uit te werken voor opvang van een toenemende vraag naar ggz en geestelijke verzorging, waarbij aandacht is voor specifieke doelgroepen zoals zorgpersoneel, patiënten en huidige ggz-cliënten.

Hieronder meld ik namens de staatssecretaris van VWS hoe gewerkt wordt aan de uitvoering van deze motie. Voor goede voorbeelden van geestelijke verzorging verwijs ik u naar de betreffende paragraaf in deze brief.

i. Reeds ingezette preventieve maatregelen en initiatieven

Het is in deze moeilijke periode van belang dat we oog houden voor de mentale gezondheid van alle mensen in onze samenleving en in het bijzonder ons zorgpersoneel, de patiënten (die met corona te maken kregen) en de ggz-cliënten. Gelukkig zijn veel mensen en organisaties bereid om elkaar te helpen en is er reeds een aantal preventieve maatregelen en initiatieven ingezet. Zo bieden professionele coaches via het initiatief 'Sterk in je werk' op vrijwillige basis hulp aan zorgprofessionals die het zwaar hebben in deze periode. Diverse ggz instellingen hebben voor deze periode zelfinitiatief genomen voor aanvullende hulpaanbod aan hun werknemers. Voor gespecialiseerde hulp aan zorgprofessionals zal worden doorverwezen naar ARQ IVC, onderdeel van ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum (ARQ IVC is 7 dagen per week tussen 08:30 en 21:30 uur bereikbaar op [020-6900264](tel:020-6900264), [020-6900265](tel:020-6900265), [020-6900266](tel:020-6900266)).

Om het zorgpersoneel te ondersteunen, zijn er onder andere vanuit het ministerie van Defensie en het Nederlands Instituut van Psychologen *webinars* beschikbaar gesteld die zorgprofessionals handvatten bieden voor het werk in bijzonder stressvolle situaties. Voor ons allemaal grijpt deze crisis in op ons dagelijks leven.

Dit kan als stressvol worden ervaren. Bestaande hulplijnen zoals bijvoorbeeld de Luisterlijn, de Kindertelefoon, MIND Korrelatie, en 113 zelfmoordpreventie hebben daarom hun diensten en openingstijden uitgebreid. Daarnaast zijn er verschillende (anonieme) e-mental health mogelijkheden beschikbaar.

Veel mensen die op dit moment zorg ontvangen in de ggz zijn extra kwetsbaar door de situatie waarin ze verkeren. De zorgaanbieders en professionals maken zich sterk om de noodzakelijke behandeling en begeleiding zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. De richtlijn 'GGZ en COVID-19' geeft hen hierbij de noodzakelijke handvatten. Bovendien delen koepels, aanbieders en professionals, onder meer via websites en sociale media, veelvuldig goede voorbeelden die relevant zijn voor behandelvormen in de ggz gedurende deze coronacrisis. Deze opsomming is niet uitputtend, maar toont aan dat partijen bezig zijn preventieve maatregelen te ontwikkelen en in te zetten om de negatieve gevolgen voor het mentale welzijn van uiteenlopende doelgroepen te beperken.

i. Scenario's

De staatssecretaris en ik zijn met u van oordeel dat het goed is om naast het inzetten van maatregelen en delen van goede initiatieven meer inzicht te krijgen in de gevolgen van de coronacrisis op het mentale welzijn, en ons handelingsperspectief om dit welzijn positief te beïnvloeden. Dan gaat het zowel om de invloed van mensen die zich reeds in een kwetsbare positie bevinden als om de samenleving als geheel. De staatssecretaris van VWS zet hiertoe op korte termijn onderzoek uit naar psychisch welzijn, in relatie tot de corona-crisis. De voorbereidingen hiertoe zijn reeds gaande, onder andere in afstemming met het Trimbos-instituut en via ZonMw. We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande kennisnetwerken. Resultaten die we hieruit willen ophalen moeten enerzijds handvatten bieden voor de korte termijn, zoals het type benodigde psychosociale ondersteuning op dit moment. Anderzijds kan het handelingsperspectief bieden voor hoe we de mentale gezondheid in de periode direct na de crisis bevorderen, bijvoorbeeld door in kaart te krijgen welk type mentale klachten op langere termijn tijdige nazorg vereisen. Zowel de gestarte initiatieven als het onderzoek gebruikt de staatssecretaris van VWS voor het laten ontwikkelen van scenario's voor de wijze waarop we de ggz kunnen inzetten voor het mentale welzijn van de samenleving. Voorlopig gaan we uit van vier doelgroepen binnen deze scenario's: iedere Nederlander die wordt geraakt door de crisis, bijvoorbeeld door baanverlies of eenzaamheid, de zorgprofessionals en mantelzorgers en zorgvrijwilligers die betrokken zijn bij de zorg aan mensen met het coronavirus, patiënten die in het ziekenhuis zijn behandeld vanwege een coronabesmetting, en patiënten in de ggz die al een mentale kwetsbaarheid kenden.